

Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Teie 06.07.2018
Meie 10.09.2018 nr 4/268

Arvamuse esitamine Euroopa Komisjoni algatuse kohta seoses lõpliku käibemaksusüsteemi kehtestamisega

Lugupeetud Toomas Tõniste!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Rahandusministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust Euroopa Komisjoni ettepaneku COM(2018) 329 kohta, millega muudetakse direktiivi 2006/112/EÜ seoses üksikasjalike tehniliste meetmete kehtestamisega liikmesriikidevahelise kaubanduse maksustamisel kohaldatava lõpliku käibemaksusüsteemi toimimiseks (edaspidi: eelnõu).

Kaubanduskoda ei toeta eelnõus välja pakutud uue liidusisese käibemaksusüsteemi kehtestamist ettevõtjatevahelisele kaubamüügile. Eelnõus pakutu ei täida oma eesmärki, ehk ei vähendaks oluliselt pettuste osakaalu ning tooks kaasa halduskoormuse kasvu nii ettevõtjatele kui ka riigile. Samuti kaasneksid uue süsteemi rakendamisega märkimisväärsed rahalised kulutused ettevõtjatele ja riigile. Kaubanduskoda toob järgnevalt täpsemalt välja eelnõu probleemsed kohad.

Liidusisene kaubatarne

Eelnõus on esitatud ettepanek, et ettevõtjatevaheline kaubatarne oleks edaspidi käsitletav ühe tehinguga - ühendusesisese käibena (liidusisene kaubatarne). Tegemist oleks müüja vastutuse põhimõttega (liikmesriigis A asuv ettevõtja, kes müüb kaupu liikmesriiki B, lisab arvele käibemaksu liikmesriigi B käibemaksumäära alusel ja tasub selle liikmesriigile B kas otse (olles seal registreeritud) või liikmesriigi A kaudu). Kaubanduskoda eelnõuga tehtud ettepanekut ei toeta – käibemaksusüsteem muutuks ettevõtjale koormavamaks erandite ja halduskoormuse kasvu tõttu.

Eelnõuga plaanitav kohalduks ainult kaupade puhul, teenuste puhul jääks kehtima vana süsteem. Kaubanduskoja hinnangul ei oleks kaupade ja teenuste veelgi suurem eristamine maksustamise osas mõistlik ega asjakohane. Ettevõtjatel tõusetub risk käibemaksu hindamisel olukordades, kus on keeruline eristada kaupasid ja teenuseid. Samuti peavad raamatupidajad omama teadmisi käibemaksusüsteemide erisustest, mis on juba praegugi üsna keeruline.

Teine murekoht on müüja vastutuse rakendamine. Enamikes riikides on kaupadel erinev käibemaksumäär. See aga tähendab, et müüja peab olema kursis erinevate liikmesriikide käibemaksumääradega. Tegemist oleks arvestatava halduskoormuse kasvuga ettevõtetele, millega kindlasti kaasneksid ka tööjõukulude kasv. Kaubanduskoja hinnangul ei vähendaks halduskoormust ka asjaolu, kui tehakse ühtne andmebaas, kus on üleval erinevate riikide käibemaksumäärad kaupadele. Raamatupidajal lasuks siiski iga arve koostamisel vajadus kontrollida üle, kas ta on pannud arvele õige käibemaksumäära, sest tuleb arvestada, et käibemaksumäär võib muutuda.

Samuti tuleb arvestada võimalike erinevustega toodete eristamisel teise riigi poolt. Ehk üks riik võib teatud tooteid panna ühe koodi alla, teine riik aga teise koodi alla. Müüja võib sellest mitte teadlik olla ning valida tootele seeläbi vale käibemaksumäära. Viimane tähendab parimal juhul teise riigi maksuhalduritega suhtlemist ning käibemaksumäära parandamist ning halvimal juhul eelnimetatud pluss teise riigi maksuhalduri poolt väljastatud trahvi tasumist. Mõlemal juhul jääb üles võimalus, et müüja ei saa ostjalt puuduvat osa käibemaksu, mistõttu võib müüjale tekkida suured rahalised kulutused.

Kaubanduskoja arvates võib ettevõtjatel tekkida probleeme asjaoluga, et riikidevahelised tehingud on tavaliselt pikema laekumistähtajaga kui riigisisestel arvetel. Maksuametile tuleks käibemaks siiski tähtajaks üle kanda, sõltumata sellest, kas ostjalt on käibemaksuosa laekunud. Kokkuvõttes tähendab see võimalikke likviidsusriske ettevõtjatele, kes müüvad kaupasid välisriikide ettevõtjatele. Paljudel ettevõtjatel võib puududa ka võimalus lepinguid ümber vormistada lühema maksetähtaja peale, tulenevalt asjaolust, et välisriikide ettevõtted võivad olla suuremad

ja mõjuvõimsamad ja/või konkurentsitihedates sektorites valitakse teine ettevõte, kes on nõus pikema maksetähtajaga.

Ettevõtjad peaksid tegema märkimisväärseid kulutusi uute raamatupidamissüsteemide arendamiseks, mis arvestaksid eelnõu muudatusi. Kuigi tegemist oleks eeldatavasti ühekordse kulutusega, tuleb taoline kulutus teha jälle, kui tuuakse teenused ühtse käibemaksusüsteemi alla. Ka jääb ettevõtjatele risk, et käibemaksusüsteemi võidakse peale üleminekuperioodi uuesti muuta, mistõttu tekiks ettevõtjatele järjekordsed märkimisväärsed kulutused raamatupidamissüsteemidele. Samuti peavad ettevõtjad tegelema raamatupidajate ja teiste ostu-müügiga seotud inimeste ümberkoolitamisega, et nad oleksid kursis uue süsteemi ja nende erisustega.

Sertifitseeritud ettevõtted

Eelnõu järgi ei kohaldaks müüja vastutust ettevõtjatele, kui ta müüb oma kaupa usaldusväärsetele ettevõtjatele, kes on saanud oma riigi vastavalt asutuselt (maksuametilt) sertifikaadi. Tegemist oleks ajutise lahendusega ning jääks eeldatavasti kehtima seni, kuni muudetakse ka teenustele kohaldatavat käibemaksusüsteemi.

Kuigi eelnimetatud võimalus oleks põhimõtteliselt positiivne, kui eelnõuga plaanitav peaks kohalduma, ei oma see lõpptulemusena tähtsust. Eelkõige seetõttu, et tegemist oleks ajutise lahendusega. Kaubanduskoja hinnangul ei päästaks seetõttu usaldusväärsete ettevõtjate sertifikaatide kasutuselevõtt eelnõuga kasvavat halduskoormust ning muid riske. Ettevõtjad peaksid siiski tegema täiendavaid kulutusi, et muuta oma raamatupidamissüsteemi. Samuti peaksid ettevõtjad hoidma end kursis, kas teisel osapoolel on olemas kehtiv sertifikaat.

Probleemiks võib osutada ka sertifikaadi taotlemine – eelnõu ei täpsusta, kuidas näeb välja taotlemine ning millised ettevõtjad tegelikkuses kvalifitseeruksid sertifitseeritud ettevõtjateks. Siiski võib seletuskirjast välja lugeda, et tegemist oleks ettevõtjatele halduskoormuse kasvuga. Kuid halduskoormus kasvaks ka riigiasutustel, kes peaks hakkama tegelema taotluste vastuvõtmise, menetlemise ja kontrollimisega.

Ühe akna süsteem

Eelnõuga plaanitakse luua nn ühtse akna süsteem, ehk OSS, mille kaudu on võimalik tulevikus müüjatel tasuta käibemaksu läbi oma liikmesriigi maksuhalduri. Nii puuduks ettevõtjal vajadus registreerida end teises liikmesriigis ja maksta sinna riiki otse käibemaksu. Kaubanduskoja hinnangul on pakutud süsteemil puudusi ning küsitavusi.

Kuigi pakutav süsteem võib vähendada osaliselt tõusetuvat halduskoormust ettevõtjatele, ei vähendaks pakutav ühe akna süsteem arvetele käibemaksumäära arvestamisest tõusetuvat halduskoormuse kasvu. Samuti ei ole kindel, kas ettevõtjatel oleks lihtne teha sisendkäibemaksu mahaarvamisi ning tasaarveldusi. Ning viimaseks, ka selle süsteemiga jääks ettevõtjatele likviidsusprobleemid – käibemaksu tasumise tähtaeg tuleb varem, kui ostjale arve tasumise tähtaeg.

Maksupettuste vähendamine

Eelnõus välja toodud ettepanekud on eelkõige loodud, et vähendada käibemaksupettusi. Kehtiva süsteemi tõttu on võimalik teha nn karusellpettusi. Kaubanduskoja hinnangul küll plaanitav süsteem vähendaks taoliste pettuste kasutamist, kuid asemele kerkisid uued käibemaksupettused, mistõttu tulemus ei oleks nii positiivne, kui eelnõu seletuskirjades on välja toodud. On suur tõenäosus, et karusellpettuste asemel hakkaksid levima fiktiivsed arved. Ehk ostja nõuab oma riigis käibemaksu riigilt tagasi, kuigi riik ei ole müüjalt käibemaksu saanud ega saagi. Ka ei usu Kaubanduskoda, et teistel riikidel oleks ressursse ja vahendeid, et efektiivselt tegeleda eelnimetatud maksupettustega.

Kaubanduskoja hinnangul tuleks maksupettuste vähendamiseks pigem kaaluda teisi variante kui eelnõuga pakutut. Näiteks luua liikmesriikidevaheline infovahetus, kus riigisiseste ostu- ja müügiarvete (Eestis KMD INF) esitatud deklaratsioone kohaldatakse ka teiste liikmesriikide ettevõtjatevahelistes tehingutes ning riigid jagaksid saadud informatsiooni teiste liikmesriikidega. Pakutud variant vähendaks erinevate käibemaksupettuste osakaalu märgatavalt.

Sellest tulenevalt leiab Kaubanduskoda, et eelnõu ettepanekud ei täidaks oma eesmärki vähendamaks käibemaksupettusi. Samuti tähendaks eelnõu rakendamine märkimisväärset halduskoormuse kasvu nii ettevõtjatele kui ka

riigile. Kaubanduskoja hinnangul tasuks käibemaksupettuste vähendamiseks kaaluda teisi variante, mistõttu Kaubanduskoda eelnõud ei toeta.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Peadirektor

Koostanud: Indrek Tops indrek.tops@koda.ee 604 0071